

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 270/10-5

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Lidije Grubić Radaković, kao predsjednice vijeća, te Hajrije Novoselec, dr. sc. Zdenka Konjića, Ante Potrebice i Ileana Vinja, kao članova vijeća i višeg sudskog savjetnika Zdravka Stojanovića, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. M. Š., zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i opt. M. Š. podnesenim protiv presude Županijskog suda u Sisku od 13. studenog 2009. broj K-31/09, u sjednici vijeća održanoj 28. rujna 2010., u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Drage Marincela i branitelja optuženika odvjetnika S. D.,

r i j e š i o j e:

I. Prihvaća se žalba opt. M. Š., ukida se presuda suda prvog stupnja i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

II. Uslijed odluke pod I. žalba državnog odvjetnika postala je bespredmetnom.

Obrazloženje

Pobijanom presudom u obnovi postupka djelomično je stavljena izvan snage i to u dijelu odluke o kazni presuda Županijskog suda u Sisku broj K-38/93 od 17. studenog 1993., kojom je optuženik M. Š. proglašen krivim da je zajedno sa još 18 supočinitelja počinio kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (OKZRH) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina, tako da je ovom presudom uz primjenu čl. 57. st. 2. toč. d) Kaznenog zakona (KZ/98) osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine i pet mjeseci, u koju mu je, temeljem čl. 63. st. 1. Kaznenog zakona uračunato vrijeme provedeno u ekstradicijskom pritvoru od 13. lipnja 2006. do 18. kolovoza 2009. godine, vrijeme provedeno na izdržavanju kazne od 19. kolovoza 2009. do 21. kolovoza 2009., te vrijeme provedeno u pritvoru od 22. kolovoza 2009. do 13. studenog 2009. godine.

Temeljem čl. 122. st. 4. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02. i 115/06. – dalje u tekstu: ZKP) optuženik je oslobođen plaćanja troškova kaznenog postupka iz čl. 119. st. 2. toč. 1. do 6. ZKP-a.

Protiv ove presude podnijele su žalbe obje stranke.

Državni odvjetnik pobija presudu zbog odluke o kaznenoj sankciji i predlaže da se presuda preinači tako da se optuženiku izreče stroža kazna.

Optuženik je podnio žalbu putem svojih branitelja S. D., odvjetnika iz Z. i A. K., odvjetnika iz S., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje ili da se preinači.

Optuženik je putem branitelja S. D. podnio i odgovor na žalbu državnog odvjetnika u kojoj je predložio da se ta žalba kao neosnovana odbije, a prihvati njegova žalba i ukine pobijana presuda.

Prije održavanja sjednice vijeća u skladu s odredbom čl. 373. st. 1. ZKP-a spis je dostavljen na dužno razgledavanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske. Zamjenica Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Jasmina Dolmagić u pismenom mišljenju broj KŽ-DO-638/10 od 20. travnja 2010. predložila je da se prihvati žalba državnog odvjetnika i na u njoj predloženi način preinači pobijana presuda, a da se žalba optuženika odbije kao neosnovana.

Postupajući u skladu sa zahtjevom optuženika o sjednici vijeća obaviještena su oba njegova branitelja, a obavijest o sjednici dostavljena je i na njegovu adresu, ali je vraćena sa naznakom da je na toj adresi nepoznat, pa je u skladu s odredbom čl. 374. st. 4. ZKP-a sjednica vijeća održana u njegovoj odsutnosti, ali u nazočnosti njegovog branitelja S. D. i zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Drage Marincela.

Žalba optuženika je osnovana.

U pravu je taj žalitelj kada tvrdi da je izreka pobijane presude nerazumljiva i da je proturječna sa razlozima koji su navedeni a koji se odnose na odlučne činjenice.

Postupak protiv optuženika, u kojemu je donijeta pobijana presuda, obnovljen je nakon što je optuženik, kojemu je suđeno u odsutnosti, izručen Republici Hrvatskoj, pa je prema odredbi čl. 508. st. 3. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj: 152/08 i 76/09, u daljnjem tekstu: ZKP/08) sud prvog stupnja bio ovlašten djelomično ili u cijelosti staviti izvan snage pravomoćnu presudu kojom je optuženiku suđeno u odsutnosti samo ako je utvrdio drugačije činjenično stanje. Pobijanom je presudom prethodna presuda izmijenjena samo u odluci o kazni, dok je održana u preostalom dijelu izreke i to u činjeničnom opisu i pravnom opisu djela, te pravnoj oznaci djela. Optuženik

je i dalje proglašen krivim da je zajedno sa još 18 suoptuženika poduzeo radnje koje su opisane u izreci presude broj K-38/93-30, kojima su, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba civilno stanovništvo mučili i nanosili im povrede tjelesnog integriteta, pljačkali imovinu stanovništva, te rušili i uništavali kuće i gospodarske zgrade, kulture i sakralne objekte.

Međutim, već u vrijeme kada je optuženiku odobrena obnova postupka protiv trojice suoptuženika, kojima je ranije odobrena obnova postupka, postupak je obustavljen. Naime, nakon što je osuđeniku M. S. dopuštena obnova postupka predmet je vraćen u fazu istrage, koja je vođena u spisu Kio-165/02. Nakon dovršene istrage državni odvjetnik je odustao od gonjenja, pa je rješenjem istražnog suca broj Kio-165/02-18 obustavljen postupak. Isto se to dogodilo i u odnosu na osuđenika D. J., protiv kojega je obustavljen kazneni postupak u spisu Kio-14/10 i u odnosu na osuđenika S. Z., protiv kojega je obustavljen postupak u spisu Kio-164/02.

Nadalje, u postupku izvršenja kazne, nakon što je sud prvog stupnja od redarstvenih vlasti dobio podatak da ne postoje osobe po imenu M. R., koji je spomenutom presudom pravomoćno osuđen kao supočinitelj kaznenog djela, a ni osoba pod imenom S. V., sud je donio rješenje kojim se protiv tih osoba obustavlja postupak izvršenja kazne.

Dakle, u trenutku kada je sud donio i objavio pobijanu presudu bilo je evidentno da optuženik nije postupao, niti je mogao postupati kao supočinitelj sa naprijed navedenim osobama.

Nakon objave pobijane presude 13. studenog 2009. godine državni je odvjetnik 19. studenog 2009. godine izjavio da odustaje od kaznenog progona protiv svih ostalih suoptuženika, za koje je dopuštena obnova postupka rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž-287/09-3 od 16. lipnja 2009., pa je sud prvog stupnja rješenjem broj K-31/09 od 14. prosinca 2009. godine obustavio kazneni postupak i ukinuo presudu Županijskog suda u Sisku broj K-38/93 u dijelu u kojemu su optuženici D. G., M. D.1, M. D.2, D. Š., S. J.1, S. J.2, M. G., M. V., D. P., N. J., J. V., Đ. P. i M. P. proglašeni krivim zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH i osuđeni na kazne zatvora u trajanju od po 20 godina. Dakle, pobijanom presudom je s jedne strane održana na snazi u činjeničnom i pravnom opisu presuda broj K-38/93 kojom je utvrđeno da je optuženik sa još 18 drugih osoba, zajednički, poduzeo inkriminirane radnje kojim su ostvareni elementi kaznenog djela iz čl. 120. OKZRH, dok je s druge strane postupak protiv svih suoptuženika obustavljen, pa je u pravu žalitelj kada tvrdi da je u takvoj situaciji „kada objektivno nije dokazano da su inkriminirane radnje poduzeli i drugi suoptuženici“ potpuno nejasno koje je radnje on poduzeo, jer je sada ostao jedini počinitelj inkriminiranog kaznenog djela.

Osim toga u obnovljenom postupku sud nije ovlašten izmijeniti prethodnu presudu samo na osnovu drugačije ocjene istih dokaza, pa ni onih kojima se dokazuju odlučne činjenice za odabir mjere i vrste kaznenih sankcija, jer je svrha i cilj obnove postupka utvrditi jesu li pravno relevantne činjenice, u trenutku u kojemu je donesena presuda koja je predmet postupka, pravilno utvrđene i je li na njih pravilno primijenjen kazneni zakon koji je tada

bio na snazi. Ako su te činjenice pravilno utvrđene, presuda se ima održati na snazi dakle i u dijelu koji se odnosi na odabir kaznene sankcije. Samo ako su utvrđene nove činjenice, koje isključuju odgovornost počinitelja ili koje su relevantne za ocjenu težine kaznenog djela i stupanj počiniteljeve krivnje, sud je ovlašten djelomično izmijeniti pobijanu presudu ili ju u cijelosti staviti izvan snage i donijeti novu presudu u skladu s rezultatima provedenog dokaznog postupka.

U konkretnom slučaju sud je održao na snazi presudu u dijelu činjeničnog opisa, iz kojega nije ispustio baš niti jednu riječ, te u pravnoj oznaci djela ali je obrazlažući odluku o kazni naveo da je vodio računa o „relativno manjoj zastupljenosti u količini kriminalnog postupanja za koje se teretio optuženik još sa 18 optuženika“ što je u suprotnosti sa izrekom presude koja je održana na snazi, a pogotovo sa nespornom činjenicom da je protiv svih ostalih osoba obustavljen kazneni postupak i presuda broj K-38/93 stavljena izvan snage, pa je takva izreka i po ocjeni ovog suda nerazumljiva.

Osim toga sud je održao na snazi presudu u dijelu u kojemu se tvrdi da je optuženik, zajedno sa ostalim suoptuženicima, rušio društvene i sakralne objekte, dok u obrazloženju presude navodi da je tijekom postupka utvrđeno da je na području na kojemu je došlo do napada na hrvatska sela iz zraka granatirana i srušena crkva ... i nijednom riječju ne obrazlaže kakvu je vezu imao optuženik sa granatiranjem tog sakralnog objekta. Presuda je ostala na snazi i u dijelu u kojemu se tvrdi da je optuženik sa ostalim supočiniteljima izudarao M. I., i nanio mu ozljede iako sud prihvaća kao istinit i vjerodostojan iskaz sina tog oštećenika koji je naveo da su jedno 20-ak dana nakon napada na selo M. u dvorište oca došla tri vojnika, jedan mu razbio naočale, a zatim ga s kundakom sva trojica tukli i slomili mu rebra. U ovim dijelovima izreka je presude proturječna razlozima, što i prema mišljenju ovog suda predstavlja bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP-a na koju ukazuje optuženik.

S obzirom na sve naprijed navedene propuste pobijane presude ovaj sud nije u mogućnosti ocijeniti žalbu optuženika u onom dijelu u kojemu se ukazuje na pogrešno utvrđeno činjenično stanje, jer je nejasno koje je činjenice uopće utvrdio sud prvog stupnja, radi čega je valjalo prihvatiti žalbu optuženika i ukinuti pobijanu presudu, te predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovno suđenje. S obzirom na takvu odluku žalba državnog odvjetnika zbog odluke o kazni postala je bespredmetnom.

U ponovnom postupku sud će otkloniti nedostatke na koje mu je ukazano ovom odlukom. Utvrdit će koje je radnje od onih koje su opisane u izreci presude broj K-38/93 poduzeo optuženik, vodeći pri tome računa da je kazneni postupak obustavljen protiv svih ostalih suoptuženika i presuda broj K-38/93 u odnosu na njih stavljena van snage, kao i da se u presudi utvrđuje da su radnje kojima su ostvareni elementi kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH poduzete na dva različita mjesta, u M. i S.. Tek nakon toga će ocijeniti treba li prethodnu presudu staviti izvan snage ili ju pak u cijelosti održati na snazi, i ovisno o tome donijet će novu odluku u kojoj će navesti jasne i logične razloge za takvu odluku.

Iz naprijed iznesenih razloga riješeno je kao u izreci (čl. 388. st. 1. ZKP-a).

U Zagrebu, 28. rujna 2010.

Zapisničar:

Zdravko Stojanović, v.r.

Predsjednica vijeća:

Lidija Grubić Radaković, v.r.